

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»
Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської
сільської ради Одеського району Одеської області
Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Самеах»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Одеса – 2025

УДК 371

ББК 74

Рекомендовано до друку Вченою Радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К.Д. Ушинського»

Протокол № 11 від 27 лютого 2025 року

Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти:
збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Одеса, Україна, 20-21 лютого 2025 року). Редколегія: І.А.Княжева,
Т.І.Койчева, Т.Ю. Осипова, О. А. Галіцан, І. О. Бартенєва,
О.П.Ноздрова, І.С.Артемєєва, П.П.Кинєва. Одеса: Університет
Ушинського, 2025. 225 с.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського» Ірина Анатоліївна
Княжева

Кандидат педагогічних наук, доцентка кафедри мовної
підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ
Євгенія Василівна Тягнирядно

Відповідальні редактори: кандидати педагогічних наук,
доценти, доценти кафедри педагогіки Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К.Д.Ушинського» Оксана Павлівна Ноздрова, Ірина Олександрівна
Бартенєва

Усі матеріали збірника подаються у редакції авторів.
Відповідальність за достовірність фактів несуть автори.

© Кафедра педагогіки Університету Ушинського, 2025

© Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області, 2025

© Одеський приватний заклад освіти «Тіква—Op Sameax», 2025

процесу та активізації пізнавальної діяльності учнів.....	144
21. Л.В. Саєнко Інноваційні освітні технології: новий підхід до процесу навчання у закладах вищої освіти.....	148
22. Є.В.Тягнирядно Комуникативна компетентність майбутніх правоохоронців: основні ознаки й умови формування.....	155
23. О.П.Ноздрова, С.О.Клименко Діяльність педагога на уроках іноземної мови в умовах інклюзивного освітнього середовища.....	158
24.Т.Ю. Осипова Формування науково-дослідницької культури майбутніх учителів під час професійної підготовки.....	164
25.І.О. Бартенєва Роль педагогічної культури в професійній діяльності сучасного вчителя.....	173

СЕКЦІЯ: ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

26. Л.О. Калінчук Розвиток емоційного інтелекту як основи формування позитивного ставлення учнів до навчання.....	182
27.В.В.Махсма Використання ChatGPT на уроках англійської мови: переваги, виклики та перспективи	191
28. В.В.Чуренова Впровадження ігрових технологій на уроках української мови та літератури.....	200
29. Г.В. Безклубенко Формування предметної та ключових компетентностей учнів у процесі вивчення фізики.....	211

СЕКЦІЯ: ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Калінчук Лілія Олексіївна,
директорка Одеського приватного закладу освіти
«Тіква—Ор Sameax»

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО СТАВЛЕННЯ УЧНІВ ДО НАВЧАННЯ

Вступ. У сучасному світі, який постійно змінюється, емоційний інтелект (ЕІ) стає все більш важливим не лише для особистісного розвитку, а й для організації освітнього процесу.

Поняття емоційного інтелекту охоплює здатність розпізнавати, регулювати та розуміти свої емоції, а також здатність взаємодіяти з емоціями інших. Ця навичка стає критично важливою в контексті освіти, де навчальні досягнення часто залежать не лише від інтелектуальних здібностей учнів, а й від їхньої емоційної зрілості.

У сучасних умовах бурхливого розвитку інформаційних технологій та глобалізації існують нові вимоги до освіти. Шкільна система більше неспроможна обмежуватися передачею знань, вона має сприяти всебічному розвитку особистості дитини, зокрема його емоційної сфери.

Емоційний інтелект (ЕІ) стає ключовим елементом у цьому процесі, оскільки він впливає на здатність учнів саморегулюватися, ефективно спілкуватися та співпрацювати. Формування ЕІ сприяє розвитку позитивного ставлення до навчання, знижує рівень стресу та підвищує успішність.

Деякі українські вчені (Л.Дубровська, Х.Кудрявцева та ін.) досліджували тему розвитку емоційного інтелекту та його вплив на позитивне ставлення учнів до навчання. Л.Дубровська підкреслює, що розвиток ЕІ сприяє створенню позитивного освітнього середовища та підвищенню активності учнів.

Х.Кудрявцева акцентує увагу на важливості емоційного інтелекту для учнів, оскільки їхнє вміння керувати емоціями впливає на емоційний клімат у класі та, відповідно, на ставлення учнів до навчання.

Отже, емоційний інтелект є фундаментальним для формування позитивного ставлення до навчання, оскільки він допомагає учням і вчителям налагоджувати глибшу й ефективнішу партнерську взаємодію [2].

Мета статті: теоретично обґрунтувати та дослідити методи, прийоми розвитку емоційного інтелекту як основи формування позитивного ставлення учнів до навчання.

Виклад основного матеріалу.

За думкою Л.Левченко, емоційний інтелект це «здатність людини розуміти і контролювати свої емоції, а також розпізнавати і впливати на емоції інших» [1]. Цей підхід наголошує на двох важливих аспектах: перший – це внутрішній контроль за емоціями (уміння розпізнавати і регулювати свої почуття, що забезпечує емоційну стабільність); другий – здатність взаємодіяти з іншими людьми, розуміти їх емоційний стан і адекватно реагувати на нього. Л.Левченко підкреслює, що емоційний інтелект є необхідною умовою для успішної комунікації та взаємодії в колективі, що в свою чергу сприяє досягненню соціальних та особистісних цілей.

В.Бибик акцентує увагу на здатності людини керувати своїми емоціями, але додає важливий момент: «Емоційний інтелект — це сукупність здібностей, які дозволяють людині успішно керувати своїми емоціями та емоціями інших людей» [4]. Він наголошує на важливості емоційного інтелекту не тільки в контексті внутрішньої саморегуляції, але й у соціальній сфері, зокрема, у взаємодії з іншими людьми. Здатність розпізнавати емоції інших, розуміти мотиви та потреби, а також сприяти їх позитивному вираженню є важливим аспектом цього поняття. В.Бибик підкреслює, що емоційний інтелект допомагає людині успішно адаптуватися до змін і ефективно

функціонувати в соціумі, що сприяє розвитку особистісної зрілості та соціальної компетентності.

Д.Гоулман [2] вважає, що емоційний інтелект це здатність розпізнавати, розуміти та керувати своїми емоціями, а також ефективно взаємодіяти з емоціями інших. Концепцію ЕІ вперше запропонували П.Саловей і Д.Майєр у 1990-х роках. Вони визначили ЕІ як здатність сприймати, використовувати, розуміти емоції та керувати ними. Д. Гоулман у своїй книзі «Емоційний інтелект» розширив цю концепцію, наголошуючи на її важливості не лише в особистому житті, а й в освітньому, професійному середовищах.

Позитивне ставлення до навчання – це емоційно сприятливе, вмотивоване, активне ставлення учня до освітнього процесу, що виявляється в інтересі до засвоєння знань, готовності до самовдосконалення, активної участі в освітньому процесі та прагненні досягти успіху. Це включає віру у власні здібності, позитивне сприйняття навчальних труднощів, а також позитивне ставлення до освітнього середовища, вчителів і однолітків. Позитивне ставлення сприяє не тільки високій успішності учнів, а й розвитку особистісних якостей, таких як відповідальність, ініціативність, креативність, здатність до саморегуляції тощо.

Емоційний інтелект відіграє важливу роль у формуванні позитивного ставлення до навчання, оскільки безпосередньо впливає на здатність учнів справлятися з емоційними аспектами процесу навчання. Високий рівень емоційного інтелекту дозволяє дитині ефективно регулювати власні емоції, розпізнавати та розуміти емоційний стан інших, а також будувати здорові стосунки з учителями та однолітками [3, 4].

Емоційний інтелект допомагає учням розвивати соціальні навички, такі як співпраця, спілкування та співчуття. Ці навички необхідні для командної роботи, спілкування та вирішення конфліктів, а це важливі аспекти навчання. Учні з високим рівнем ЕІ краще справляються з труднощами, знаходять способи саморегуляції і мотивують себе для досягнення цілей.

Емоції є рухомою силою, яка стимулює діяльність.

Позитивні емоції (допитливість, ентузіазм і радість від навчання) підвищують мотивацію учнів до активної участі в освітньому процесі.

Учні, які вміють керувати своїми емоціями, можуть залишатися мотивованими навіть у складних ситуаціях, таких як невдача чи велике навантаження [5, 6].

Позитивні емоції сприяють кращій концентрації й уважності, покращенню успішності вивчення матеріалу, а також розвитку креативного мислення та нестандартного підходу до вирішення навчальних завдань.

Позитивна атмосфера в класі підвищує мотивацію учнів до навчання та мотивує до кращої взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу.

Спілкування та співпраця між учнями є важливими аспектами ефективного процесу навчання. Вони не тільки впливають на розвиток особистості, але й розвивають корисні соціальні навички в житті. Ефективне спілкування дозволяє учням ділитися своїми думками та ідеями, що веде до глибшого розуміння навчального матеріалу.

Спілкування допомагає учням налагоджувати зв'язки, дружити та відчувати себе частиною групи [7]. Обговорення тем у групах заохочує аналізувати інформацію, допомагає покращити навички аргументації та логічного, критичного мислення.

Емоційно розвинені учні можуть чітко та конструктивно висловлювати свої думки та почуття, що сприяє кращому взаєморозумінню між учасниками освітнього процесу.

Навички співпраці та командної роботи розвиваються завдяки здатності розуміти емоції інших людей і піклуватися про них.

Учні з високим рівнем ЕІ можуть ефективно вирішувати конфлікти за допомогою співпереживання та конструктивного спілкування [1, 2].

Існує взаємозв'язок між рівнем ЕІ та успішністю учнів. Наприклад, дослідження Д.Гоулмана свідчать про те, що ЕІ є кращим показником успіху, ніж традиційний IQ.

Емоційний інтелект сприяє розвитку таких когнітивних навичок, як критичне мислення, вирішення проблем і креативність, що безпосередньо впливає на результати навчання.

Деякі школи впроваджують спеціальні програми, спрямовані на розвиток ЕІ, включаючи тренінги управління емоціями, емпатії та соціальних навичок. Впровадження цих програм допомагає покращити результати навчання, зменшити рівень конфліктів і створити більш сприятливе середовище для навчання [8].

Діти з високим ЕІ можуть запропонувати підтримку та співпереживання, що допомагає зміцнити зв'язок між думками та почуттями чітким і конструктивним способом.

Високий ЕІ допомагає дитині зберігати спокій у напружених ситуаціях, що зменшує рівень конфлікту, тому що вона може зрозуміти точки зору обох сторін і знайти рішення, яке задовольнить усі залучені сторони [9]. Здатність надихати та підтримувати інших є важливим аспектом ефективного лідерства, яке часто базується на високому емоційному інтелекті.

Розглянемо вектори використання технологій та інновацій для розвитку емоційного інтелекту учнів.

Використовуючи цифрові ресурси для розвитку емоційних компетенцій (онлайн-ігри, програми), учні краще розуміють свої емоції та вчаться ефективно ними керувати.

Технології та інноваційні методи навчання можуть значно прискорити процес розвитку емоційного інтелекту учнів, дозволяючи їм краще розуміти, виражати та регулювати свої емоції. Наведемо кілька способів використання технологій для розвитку емоційного інтелекту:

1. Мобільні додатки та онлайн-платформи для розвитку емоційного інтелекту.

Програми, які дозволяють учням відстежувати свій емоційний стан протягом дня, допомагають їм краще усвідомлювати свої почуття та навчитися контролювати свої емоції. Наприклад, такі програми, як Moodpath, Daylio або Wellness Journals, дозволяють учням записувати свої емоції, що сприяє саморефлексії та емоційному самовизначенню.

Програми для медитації та релаксації: інтерфейси для заспокоєння та зменшення стресу, такі як Calm або Headspace, можна інтегрувати в процес навчання, щоб діти навчилися керувати стресом, зменшувати тривогу та розвивати емоційну саморегуляцію [7].

2. Ігри та гейміфікація для розвитку емоційних навичок.

Інтерактивні ігри можна розробити або адаптувати, щоб навчити дітей розпізнавати різні емоції в персонажах і приймати відповідні емоційні рішення. Ігри, в яких учні повинні вибрати емоційно оптимальну поведінку, розвивають їхню емпатію, управління емоціями та навички соціальної взаємодії.

Гейміфікація навчання для виконання завдань щодо розвитку емоційного інтелекту може підвищити мотивацію учнів і сприяти розвитку соціальних навичок. Наприклад, можна створювати ігри, де учні проходять етапи, вирішуючи емоційні ситуації, що дозволяє поєднати навчання з веселим і захоплюючим процесом [5].

3. Віртуальна та доповнена реальність (VR/AR).

Віртуальне середовище можна використовувати для створення ситуацій, у яких діти можуть практикувати соціальні та емоційні навички, такі як управління конфліктами або розвиток емпатії. Наприклад, VR можна використовувати для моделювання різних соціальних сценаріїв (конфліктів у класі, взаємодії з однокласниками), у яких учні мають вирішувати ситуації, регулюючи свої емоції.

Доповнена реальність для аналізу емоцій: AR можна використовувати для створення інтерактивних карт емоцій, де учні можуть використовувати мобільні пристрої для сканування об'єктів або людей і миттєво отримувати інформацію про їхній

емоційний стан. Це допомагає дітям краще розуміти емоції інших у реальному часі.

4. Соціальні мережі та платформи для обміну досвідом.

Інтернет-спільноти або спеціалізовані платформи можуть надати дітям середовище для обміну досвідом, висловлення емоцій і підтримки один одного. Такі платформи, як Edmodo, Google Classroom або навіть спеціальні форуми, можуть допомогти дітям розвинути навички онлайн-спілкування та підтримки однолітків.

Використання закритих груп або чатів для обговорення емоційних ситуацій, де учні можуть взаємодіяти в безпечному середовищі, дозволяє їм висловлювати почуття, ділитися досвідом і отримувати підтримку від однолітків і наставників.

5. Аналіз емоцій за допомогою відео та мультимедійних засобів.

Аналіз емоційного відео: за допомогою онлайн-ресурсів, таких як YouTube, учні можуть переглядати відео, в яких зображують різні емоційні стани (наприклад, сцени з фільмів або інтерв'ю з людьми, які говорять про свої емоції), і обговорювати їх у класі. Це дозволяє учням навчитися визначати емоції за допомогою міміки, жестів, інтонацій [1].

Мультимедійні проєкти: діти можуть створювати власні мультимедійні проєкти або відео, у яких вони розмірковують про свої емоційні переживання або сценарії вирішення емоційних ситуацій. Це допомагає розвинути емоційну усвідомленість і соціальні навички.

6. Інтерактивні ресурси для самопізнання та розвитку емоційних навичок.

Інтернет-ресурси, які пропонують інтерактивні тренажери емоційних навичок, можуть містити завдання на розпізнавання емоцій, вибір відповідної реакції в емоційно насичених ситуаціях і вправи на емпатію. Прикладом таких платформ можуть бути програми емоцій і почуттів або симулятори для розвитку соціальних навичок.

7. Робототехніка та штучний інтелект для емоційної взаємодії.

Використання роботів для емоційної підтримки та розвитку взаємодії допоможе взаємодіяти з дітьми, аналізувати їхній емоційний стан завдяки голосу чи міміці, можуть бути корисними для навчання соціальним та емоційним навичкам [1].

Чат-боти на основі штучного інтелекту можуть вести діалоги з учнями, допомагаючи їм висловлювати свої почуття та отримувати відгуки. Їх можна використовувати, щоб навчити дітей ефективно виражати емоції та розвивати комунікативні навички.

8. Цифрові інструменти для зворотного зв'язку та рефлексії.

Електронні портфоліо: учні можуть використовувати цифрові портфоліо, щоб відстежувати свій розвиток, записувати емоційний досвід, створювати мультимедійні проєкти, які відображають їхній емоційний розвиток. Це може бути потужним інструментом для роздумів і самопізнання.

Технологічний зворотній зв'язок: цифрові інструменти, які забезпечують зворотній зв'язок у реальному часі (наприклад, через спеціалізовані платформи зворотного зв'язку), можуть допомогти учням краще оцінити свої емоційні реакції та скорегувати свою поведінку.

Емоційно сприятливе освітнє середовище є важливим чинником успішного навчання, соціалізації та розвитку учнів. Таке середовище підтримує ментальне здоров'я, заохочує відкритість і творчість, а також сприяє позитивним стосункам між учнями, вчителями та батьками [6].

Формування позитивного ставлення до навчання є важливим аспектом розвитку особистості. Ось кілька підходів, які можуть допомогти:

1. Створіть сприятливе середовище: створіть середовище, в якому учні почуватимуться комфортно, ставлячи запитання та висловлюючи свою думку.

2. Залучайтеся: використовуйте інтерактивні методи навчання, щоб залучити студентів, наприклад групові проекти, ігри чи дискусії.

3. Позитивний відгук: регулярно надавайте учням конструктивний і позитивний відгук про їхні зусилля, щоб мотивувати їх продовжувати навчання.

4. Продемонструйте практичну значущість знань: пов'яжіть навчальний матеріал із реальним життям, щоб учні бачили його застосування та важливість.

5. Розвивайте незалежність: заохочуйте учнів мислити самостійно та приймати рішення, що допоможе їм відчувати відповідальність за власне навчання.

6. Мотивація через цілі: допоможіть учням поставити досяжні цілі, які підвищать їхню впевненість і сприятимуть успіху.

7. Різноманітність методів: використовуйте різноманітні методи навчання відповідно до особливостей та інтересів дітей.

Висновки. Створення емоційно сприятливого освітнього середовища є запорукою здорового психологічного розвитку дітей та успіхів у навчанні. Таке середовище не тільки покращує успішність, але й розвиває позитивні соціальні навички, важливі в житті. Завдяки підтримці, безпеці та можливостям розвитку учні можуть досягти успіху та стати успішними особистостями.

Це дозволяє дітям краще адаптуватися до мінливого світу та розвивати не лише інтелектуальні, а й емоційні навички, необхідні для життя. Отже, розвиток емоційного інтелекту є основою формування позитивного ставлення учнів до навчання.

Література

1. Гнідько Ю.В. Формування емоційного інтелекту у школярів, 2021. 101 с.

2. Гоулман Д. Емоційний інтелект: чому він може бути важливішим за IQ, 2018. 544 с.

3. Котик Т.М. Теорія та практика формування емоційного інтелекту в учнів, 2020. 193 с.

4. Метелюк В.І. Самосвідомість і самооцінка, 2012. 25 с.

5. Могиляста С.М. Аналіз теоретичних підходів розвитку емоційного інтелекту особистості. Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2018. С. 362-369.

6. Омельченко І.М. Психологічні основи діагностики соціального інтелекту у дошкільників із інтелектуальними труднощами легкого ступеня прояву, 2023. 232 с.

7. Сергієнко Л.П. Психолого - педагогічні основи формування особистості, 2008. 259 с.

8. Цюприк А.Я. Соціально-психологічні особливості розвитку емоційного інтелекту особистості, 2016. 536 с.

9. Чекановська І. Формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи: теорія і практика, 2022. Вересень. Том 2. 76 с.

Махсма Вікторія Валеріївна

вчитель англійської мови

Одеського приватного закладу освіти

«Тіква—Ор Самеах»

ВИКОРИСТАННЯ СНАТGPT НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ПЕРЕВАГИ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Вступ. В умовах швидкого розвитку цифрових технологій традиційні методи навчання все частіше замінюються інноваційними інструментами, що дозволяють зробити освітній процес більш інтерактивним, доступним та цікавим. Одним з таких інструментів є ChatGPT — штучний інтелект, здатний до ведення діалогу, генерації текстів та надання різноманітних освітніх послуг. Використання ChatGPT на уроках англійської мови відкриває нові можливості для розвитку мовних навичок учнів, але водночас ставить перед вчителями низку важливих питань.

Перша проблема полягає в тому, як ефективно інтегрувати ChatGPT в освітній процес з урахуванням специфіки

Наукове видання

**МОДЕРНІЗАЦІЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ
ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції

м. Одеса, 20-21 лютого 2025 року

Редколегія: І.А.Княжева, Т.І.Койчева, Т.Ю. Осипова,
О. А. Галіцан, І.О. Бартенєва, О.П.Ноздрова, І.С.Артемьєва,
П.П.Кинєва.

Віддруковано з оригінал-макету
Підп. до друку 03.03.2025. Формат 60 \90\16
Папір офсетний. Друк різнографічний. Обсяг вид. арк. 1,5
Тираж 100 прим. Зак. №194
Віддруковано в копіривальному центрі «Магістр»
м.Одеса, вул.Мечнікова,36, тел. +38(063)890-82-36
Свідоцтво про реєстрацію №2670316784 від 30.12.2022 р.